

ADLİ TATİL

YAZAR: Av. Selman KAHVECİ

02/08/2022

Değerli okuyucu bu makalemizin konusu adli tatildir. Nedir bu adli tatil, hangi tarihte gündeme gelir, hangi dönemi kapsar, bu dönemde hangi iş ve işlemler yapılır, hangileri yapılamaz? Tüm bu soruların cevaplarına bu makale ile cevap arayacağız.

Halk arasında adli tatilde dava açılmayacağı, adliyelerin kapalı, hâkim ve savcılarının izinli olduğuna dair birtakım gerçekle bağdaşmayan bilgilerin olduğu görülmektedir. Bu yanlış bilgiler, vatandaşın adli tatil hakkında doğru bilgiden mahrum olması nedeniyle çoğu zaman aciliyeti olan, ehemmiyetli iş ve işlemlerin yapılmamasına veya gecikmesine sebebiyet vermekte ve bazı mağduriyetlere yol açmaktadır.

Adli tatil 1920’li ve 1930’lu yıllarda geçimini tamamen tarımla sağlayan, daha çok kırsalda yaşayan Türk toplumunun mahkemelerde zaman kaybetmemesi ve şehirlere ulaşımın kolay olmaması gerekçesiyle düzenlenmişse de günümüzde bu gerekçe geçerliliğini yitirmiştir. Bununla beraber adliye personelinin (Hâkim, Savcı, Zabıt kâtibi, mübaşir vs.) izinlerini kullanmaları maksadına da hizmet eden bu uygulama aynı amacın hala devam etmekte olması ve Türkiye gibi diğer Akdeniz ülkelerinde de uygulanan bir sistem olması nedeniyle günümüzde süresi kısaltılarak uygulanmaya devam edilmektedir.

Adli tatil her yıl 20 Temmuz tarihinde başlar, 31 Ağustos tarihinde sona erer (HMK m. 102). Bir başka deyişle, adli tatil öncesi son çalışma günü -hafta sonu veya başkaca bir resmî tatile denk gelmiyorsa- 19 Temmuz, adli tatil sonrası ilk mesai günü ise -hafta sonu veya başkaca bir resmî tatile denk gelmiyorsa- 1 Eylül tarihi olmaktadır.

Adli tatilde esas olan hukuki iş ve işlemlerin yapılmamasıdır. Ancak Kanun koyucu (TBMM) önemine, gereğine, durumuna ve hizmet ettiği gayeye bakarak bir kısım işlerin adli tatilde görülmeye devam edeceği düzenlemesine yer vermiştir. Her şart ve halde tatile tabi olmaksızın görülmeye devam edilecek iş ve işlemler şunlardır:

1. İhtiyati tedbir, ihtiyati haciz ve delillerin tespiti gibi geçici hukuki koruma talepleri
2. Her çeşit nafaka davaları ile soybağı, velayet ve vesayete ilişkin dava ya da işler
3. Nüfus kayıtlarının düzeltilmesi işleri ve davaları
4. Hizmet akdi veya iş sözleşmesi sebebiyle işçilerin açtıkları davalar
5. Ticari ve kıymetli evrakların kaybindan doğan iptal işleri
6. İflas ve konkordato davaları
7. Adli tatilde yapılmasına karar verilen keşifler.
8. Tahkim hükümlerine göre, mahkemenin görev alanına giren dava ve işler
9. Çekişmesiz yargı işleri
10. Mahkemece ivedi görülmeye karar verilen dava ve işler (HMK m. 103)

Örnek vermek gerekirse, ağustos ayı içerisinde açılan nafaka arttırım, azaltım ya da kaldırma davası, kısıtlanma talepli vesayet davası, çocukların velayet altına alınması ya da velayetin değiştirilmesi davası, işçi tarafından açılan işçilik alacakları, işe iade davaları (işverenin açmış olduğu dava bu kapsamda değildir.), kadının iddet müddetinin kaldırılması talepli açtığı dava (9. madde kapsamında çekişmesiz yargı işidir.) adli tatile tabi olmayıp yılın her gününde

görülmesi mümkündür. Yukarıda sayılan maddeler kapsamında bulunmayan davalar ise adli tatile tabi olduklarından 20 Temmuz-31 Ağustos tarihleri arasında görülemez. Bunlara örnek olarak ise boşanma davaları, işveren tarafından açılan alacak davaları, Tapu iptal ve tescil davaları ile kamulaştırmasız el atma davaları gösterilebilir.

Burada 10. madde üzerinde durmakta fayda vardır. İlk 9 madde kapsamında olmasa da mahkemece bir dava veya işin ivedi olarak görülmesine karar verilmesi halinde adli tatil kurallarına takılmaksızın görülmesi mümkün olabilecektir. Örneğin, anlaşmalı boşanma davasının mahkemece ivedi olarak görülmesine karar verilmesi halinde duruşma yapılabilecek ve boşanmaya karar verilebilecektir.

Mahkeme ve savcılıkların arka planında mahkemece verilen kararların gereğini yerine getiren, iş ve işlemleri yapan “kalem” şeklinde ifade edilen birimler bulunmakta olup kalem personeli adli tatil de dahil olmak üzere çalışmalarına aynen devam ederler. Adli tatilin sağladığı yegâne imkân personelin yıllık izinlerini nöbetleşe kullanma fırsatı elde etmeleridir.

Bir kimse kendisine tanınan hakkı başkasının hakkına hanel getirmedikçe dilediği şekilde ve zamanda kullanabilir. Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir (1982 Anayasası 36. madde). Dava açma ve yasal yollara, mercilere başvuru hakkı anayasa ile koruma altına alınmıştır. Bu haktan hareketle her bir vatandaş dilediği zaman dava açma hakkına sahip olup bu hak adli tatil veya başkaca bir gerekçe ile sınırlandırılmaz.

Adli tatilde de her türlü dava açılabilir, ihtarname ve ihbarname keşide edilebilir, arabuluculuk başvurusu ve görüşmeleri yapılabilir, mevcut dava ve işlemlerle ilgili olarak karşı dava açılabilir, cevap dilekçesi, beyan dilekçesi, tanık anlatımlarına yönelik itiraz dilekçesi, bilirkişi raporuna itiraz dilekçesi, istinaf ve temyiz dilekçeleri ile bunlara karşı verilen cevap dilekçeleri verilebilir, her türlü tebligat, dosyanın başka bir mahkemeye veya merciyeye, bölge adliye mahkemesine veya Yargıtaya gönderilmesi işlemleri yapılabilir. Bu işlemlerin yapılması bakımından adli tatil ile diğer dönemler arasında herhangi bir fark yoktur. Adli tatili diğer zamanlardan ayıran esaslı nokta şudur: Tarafların veya avukatlarının yapması gereken işlemler, vermesi gereken dilekçeler için kanunda öngörülmüş olan süreler işlemez, olduğu yerde durur, süre kaybı yaşanmaz. Tarafların yapması/vermesi gereken usul işlemlerinde sürenin son günü adli tatile denk geldiğinde o işlemin 7 Eylül’e kadar (Ceza dosyalarında 3 Eylül) yapılması mümkün olur ve herhangi bir hak kaybı oluşmaz.

Adli tatil için yaptığımız bu açıklamalar sadece il veya ilçe bazındaki mahkemeleri (Asliye Hukuk, Aile, İş, Kadastro, Tüketici, Ticaret, Asliye Ceza, Ağır ceza) değil bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtay içinde geçerlidir.

Geçmişte olduğu gibi bugün de yılın diğer dönemleri olduğu kadar adli tatil döneminde de(20 Temmuz-31 Ağustos) siz kıymetli okuyucularımızın hukuki iş ve işlemlerinin yakın takipçisi olmak adına buradayız. Alanında uzman avukatlarımızla görüşmek için (0228) 314 00 99 numaralı telefonu arayarak en yakın tarih için randevu oluşturabilir, dilerseniz Kahveci Hukuk & Danışmanlık Bürosu’na gelerek doğrudan görüşme imkânı elde edebilirsiniz.